

Se upp!

Råd och anvisningar till dig
som arbetar på spårområde

Säkerheten kommer först!

Jernhusen sätter säkerheten främst i alla avseenden. Säkerheten är alltid prioriterad, även framför att färdigställa arbeten.

Som anställd i eller som entreprenör till Jernhusen kommer du i kontakt med många olika anläggningar och många olika företag och människor. Du fungerar som Jernhusens ansikte utåt, och därför är det viktigt för oss att du alltid sätter säkerhet främst – för dig, dina medmänniskor och verksamheten.

Jernhusen är infrastrukturförvaltare samt elanläggningsinnehavare på vissa spåranläggningar, vilket innebär att Jernhusen har ansvaret för säkerheten på spår och kring kontaktledningar. På andra anläggningar har någon annan detta ansvar, till exempel Trafikverket. Grunderna i säkerhetsarbetet är dock desamma och det beskrivs övergripande i denna broschyr.

Behörighetskrav

Utan infrastrukturförvaltarens eller järnvägsföretagets tillstånd får inte någon beträda spårområdet för järnväg. Ska du utföra arbete är minimikravet att du har genomgått Jernhusens Se upp-utbildning alternativt Trafikverkets utbildning Råd- och Skyddsanvisningar och arbetar under överinseende av SoS-ledare.

Ud studiebesök krävs dock inte genomförd utbildning i Råd- och Skyddsanvisningar. För egenförflyttning i säkerhetszonen krävs minst behörigheten att "Enskilt vistas i spår".

Ett tåg kan komma snabbt och tyst. Vid 200 km/h behöver det 2 500 meter bromssträcka. På 10 sekunder hinner ett sådant tåg 600 meter!

Spårområdet

Spårområdet är området intill och på spåranläggningen. Inom spårområdet får ingen vistas utan att ha fått tillstånd från infrastrukturförvaltaren eller ett trafikerande järnvägsföretag. De stora riskerna med järnvägstrafiken och högspänningen i kontaktledningen motiverar de stränga kraven.

När du befinner dig inom spårområdet ska du bära varselkläder eller varselväst enligt standard EN471 klass 3. Varselklädseln gör att du är synlig för spårgående fordon såväl i ljus som i mörker. De visar även att du är behörig att vistas i spårområde.

I vissa fall behöver du även skyddsskor och hjälm. Säkerställ vad som gäller i just ditt fall genom att prata med någon på Jernhusen!

Vem ansvarar för trafiksäkerheten?

Behörigheten som krävs för att få stänga av spår kallas tillsyningsman. Tillsyningsmannen ansvarar för trafiksäkerheten på arbetsplatsen. För varje arbete eller vistelse ska en riskbedömning göras. Vid arbete som kräver avstängt spår eller då en så kallad tågvarnare ska nyttjas, ska en skydds- och säkerhetsledare, SoS-ledare, utses. SoS-ledaren kontrollerar att arbetet kan utföras tryggt och säkert. När ett studiebesök ska genomföras ska den av Jernhusen godkände studiebesöksledaren göra den här kontrollen.

Vad gäller i säkerhetszonen?

Säkerhetszonen kallas det utrymme som ska vara hinderfritt för järnvägsburen trafik. Säkerhetszonen sträcker sig 2,2 meter ut från rälen.

Arbete i säkerhetszonen

Vid arbete i säkerhetszonen ska det alltid finnas en person med särskild behörighet som SoS-ledare eller tillsyningsman med A-skydd, som ansvarar för säkerheten vid arbetet. Finns inte en person med den behörigheten får arbete inte utföras.

Om du medför eller arbetar med brandfarliga varor i trafikerat spår får du bara använda den mängd som behövs för aktiviteten. Behållare som innehåller mer än 20 liter brandfarlig vätska, gasbehållare eller explosiva varor får inte finnas inom säkerhetszonen.

Lätta arbetsredskap, det vill säga maskiner och annat som väger max. 120 kg, får användas i trafikerat spår om de kan flyttas eller tippas ur spår om det behövs.

I trafikerat spår

SoS-ledaren ansvarar för att det finns tågvarnare på arbetsplatsen om det krävs. Tågvarning kan ske både manuellt och automatiskt. Du är skyldig att genast lämna

Järnvägsfordon har alltid företräde!
Arbetsplatsen ska vara utrymd minst 10 sekunder innan tåget passerar arbetsplatsen.

säkerhetszonen när tågvarnare varnar. Det är därför mycket viktigt att du före aktivitetens start får veta hur varningen kommer att gå till och hur utrymningen ska ske.

I avstängt spår

Vid arbete i avstängda spår ansvarar en tillsyningsman för säkerhetsåtgärderna. Spårgående arbetsredskap ska vara besiktigade.

I följande fall ska arbetet ske i avstängt spår:

- när arbete ska bedrivas inom säkerhetszonen
- när maskiner helt eller delvis befinner sig i säkerhetszonen
- när maskiner ska korsa spåret utanför en plan korsning

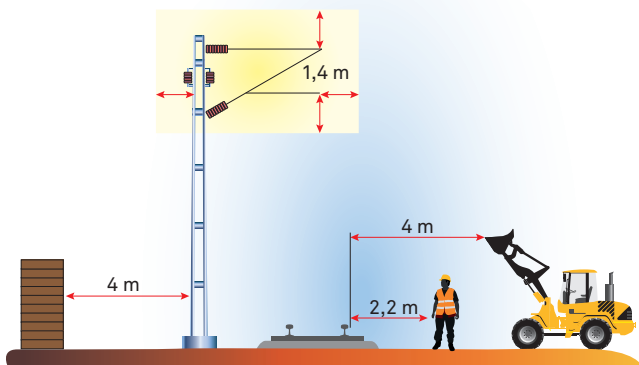

Arbete nära spänningsförande anläggning

Var försiktig när du arbetar i närheten av en spänningsförande anläggningsdel. Högspanning kan ge överslag utan att du kommer i direkt kontakt med anläggningsdelen.

Området inom 1,4 meter från en spänningsförande anläggningsdel kallas närområde. Spänningen i kontaktledningen är normalt 15 000 volt.

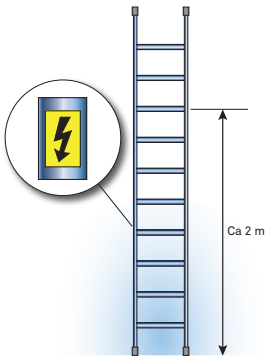
Om du arbetar så nära att du riskerar att komma inom 1,4 meter från närmaste spänningsförande anläggningsdel med en kroppsdel eller ett föremål, **ska det finnas en elarbetsansvarig** som talar om för dig vilka säkerhetsåtgärder som krävs för arbetet. Elarbetsansvarig ansvarar för elsäkerheten under arbetets genomförande.

Det är farligt att hantera långa föremål i närheten av en kontaktledning. Om du använder en flyttbar stege som är längre än 2 meter ska den vara av isolerande material och märkt med en svart blixtpil. Detsamma gäller för hjälpmedel och verktyg.

Arbetsplattformer, saxliftar och liknande får du bara använda vid en elektrifierad kontaktledning om din elarbetsansvarige har fått ett lokalt medgivande av Jernhusen.

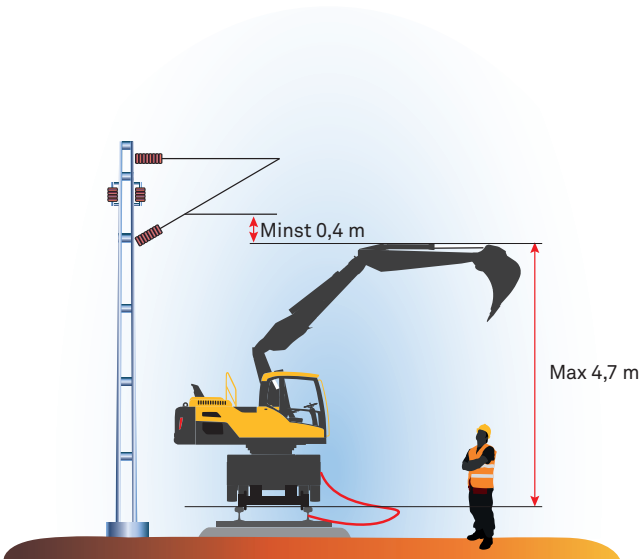
Upplag får inte placeras närmare spår eller kontaktledning än 4 meter.

Om du använder en flyttbar stege som är längre än 2 meter ska den vara av isolerande material och märkt med en svart blixtpil.

Användning av maskiner

Vid arbete med kran, grävmaskin eller lastmaskin inom 4,0 meter från närmaste spänningsförande anläggningsdel måste en elarbetsansvarig medverka vid arbetet. Den som är elarbetsansvarig talar om för dig vilka elsäkerhetsåtgärder som krävs för arbetet.

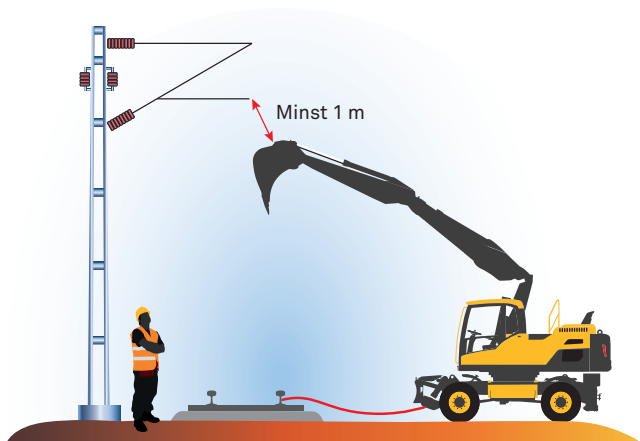

Spårgående maskin

En spårgående maskin får du använda nära en spänningsförande ledning under förutsättning att:

- maskinen eller dess last inte kommer närmare ledningen än 0,4 meter
- maskinen är säkert jordad genom hela konstruktionen
- maskinen är spärrad på max. 4,7 meter över rälsöverkanten

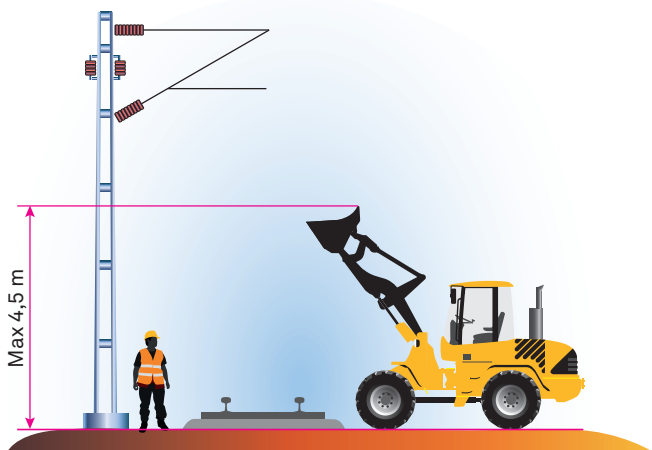
Spårgående maskin som inte är säkert jordad genom hela konstruktionen, får användas om maskinen eller dess last inte kommer närmare ledningen än 0,6 meter samt är spärrad på max. 4,5 meter.

Icke spårgående maskin

En icke spårgående maskin får du använda nära en spänningsförande ledning under förutsättning att maskinen antingen är försedd med höjdbegränsning som är besiktigad och godkänd av den elarbetsansvarige, eller att:

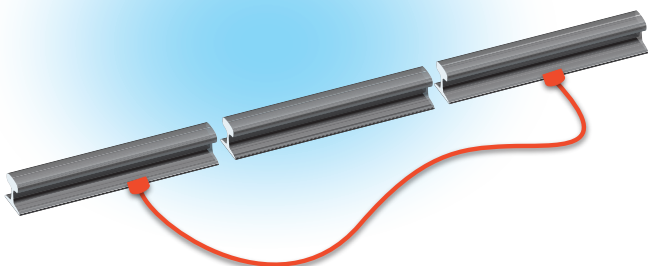
- arbetet utförs under bevakning av en elarbetsansvarig
- maskinen eller dess last ej kommer närmare ledningen än 1 meter
- den som är elarbetsansvarig har skyddsjordat maskinen

Spårarbete

När en räl ska bytas på en elektrifierad järnväg ska den elarbetsansvarige överkoppla den sammanhängande rälen i den punkt där arbetet ska ske med hjälp av en 50 mm² kopparlina. På detta vis förblir returströmkretsen obruten förbi arbetsplatsen.

För att förhindra farliga spänningsskillnader vid fel i anläggningen är elektriskt ledande delar som kontaktledningsstolpar och broräcken förbundna med rälen med en kopparlina eller en koppartråd. Om denna ledare brister när du arbetar eller om du upptäcker en bruten ledare ska du rapportera det till närmaste arbetsledare.

Överkopplingslina
50 mm² koppar.

Risker

För att inte utsätta dig för onödiga risker under arbetet finns det saker som är extra viktiga att tänka på:

- Gå eller spring aldrig framför fordon som är i rörelse mot dig.
- Spårgående fordon kan rulla nästan ljudlöst. Buller kan också maskera ljudet från fordon som närmar sig.
- Uppehåll dig inte mellan plattform, lastkaj och uppställda vagnar eftersom dessa kan komma att sättas i rörelse.
- Kryp aldrig under vagnar även om de står stilla.
- Åk inte utanpå järnvägsfordon.
- Gå inte i och rör inte vid växlar eller bromsar på tågvagnar. Du kan bli fastklämd om dessa plötsligt sätts i rörelse.
- Se till att du har fått information om vilket larmnummer som gäller vid olyckor/tillbud på just den spåranläggning du ska arbeta på.

Förbud

Under en spänningsförande kontaktledning är det förbjudet att:

- Gå upp i en kontaktledningsstolpe.
- Gå upp på huven eller taket till fordon eller på lasten på en öppen vagn.
- Lasta eller lossa.
- Spruta vatten.
- Placera upplag närmare än 5 meter från närmaste spänningsförande anläggningsdel.

I säkerhetszonen får det inte förekomma gasbehållare, explosiva varor eller mer än 20 liter brandfarlig vätska.

Olycka!

Vid en akut situation:

Om det sker en olycka eller en händelse som kan leda till olycka ska du kontakta arbetsledaren eller någon ansvarig hos infrastrukturförvaltaren. De larmar vidare enligt de rutiner som gäller vid olyckor.

Får du inte tag i arbetsledare eller någon från infrastrukturförvaltaren, ring 112 – det är viktigt att larm till Räddningstjänsten inte fördröjs!

Ring 112!

Frågor och svar

Hur fort kan tåget komma?

Ett tåg som går i 200 km/h hinner 56 meter på en sekund.

Hur lång stoppsträcka har tåget vid hastigheten 200 km/h?

2 500 meter.

Vad är ett spårområde?

Område intill och på spåranläggningen.

Vad är en säkerhetszon?

Utrymme som ska vara hinderfritt för spårgående trafik. Säkerhetszonen sträcker sig 2,2 meter från närmaste räl.

Vilken spänning har Jernhusens kontaktledning?

15 000 volt.

Vad innebär närområde?

Ett område runt spänningsförande anläggningsdelar, normalt 1,4 meter.

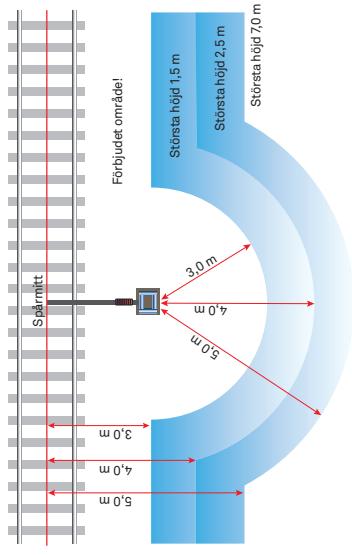
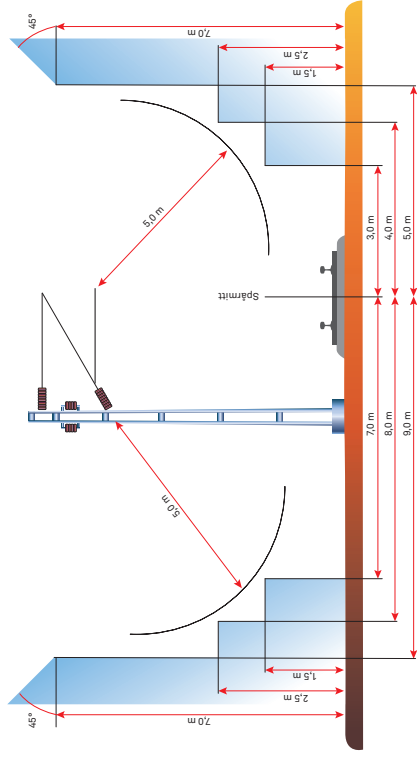
Hur nära högspänningsledningen får jag arbeta med min maskin utan att en elarbetsansvarig har utfört säkerhetsåtgärder?

4 meter.

På vilket avstånd från ett elektrifierat spår får ett upplag placeras?

4 meter från närmaste spänningsförande anläggningsdel.

Upplagsplacering

Var rädd om dig!

 Jernhusen